

Донець
Україна

НОВІ СТОРІНКИ
ІСТОРІЇ ДОНБАСУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НОВІ СТОРІНКИ ІСТОРІЇ ДОНБАСУ

ЗБІРНИК СТАТЕЙ
КНИГА 23/24

ВИДАЄТЬСЯ З 1992 р.

Вінниця - 2015

УДК 94 (477.6)

Нові сторінки історії Донбасу : Збірник статей. Кн. 23-24 / Донецький національний університет ; гол. ред. д-р іст. наук, проф. О.В. Стяжкіна. – Вінниця : ДонНУ, 2015. – 157 с.

ISSN 2079-7494

Двадцять третя та двадцять четверта книги збірки «Нових сторінок історії Донбасу» презентують колекцію усних історій, що їх зібрано та підготовлено до друку молодими науковцями – магістрами та аспірантами ДонНУ. Ці роботи є свідченнями з маловивчених або спірних чи до сьогодні «закритих» від спеціалістів сюжетів з історії Донеччини та Луганщини, це людський вимір історичного процесу зі всіма його суб'єктивностями та намаганням осмислити складний особистісний досвід життя/виживання. Збірку укладено хронологічним принципом, в ній виділено дві рубрики: «Війна» й «Повоєнні роки та радянська стабільність». Рекомендується для науковців, студентів, учителів та широкого кола читачів.

Рецензенти: д-р іст. наук, проф. Т.В. Вронська, д-р іст. наук, проф. І. М. Грідіна, д-р іст. наук, проф. Л.Д. Якубова.

Друкується за ухвалою Вченої Ради Донецького національного університету. Збірник зареєстровано у міністерстві о справах друку та інформації у грудні 2009 р. (свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 16417-4889ПР), і входить у перелік видань, затверджених постановою Президії ВАК України від 14.04.2010 р. № 1-05/3.

Адреса редакційної колегії:

Історичний факультет, Донецький національний університет, вул. 600-річчя, 21,
м. Вінниця, 21000.

Офіційний сайт: <http://nsid.jimdo.com/>

Електронна адреса: fotodonetsk@ukr.net

© Донецький національний університет, 2015 р.

© Бондарева В., Волошинова А., Гаврюшенко Л., Петренко К., Воронов Р., Бабкіна О., Попова О., Руденко Г., Паламарчук А., Псьол К., Будовська А., Новиченко А., Ярликова О., 2015 р.

ISSN 2079-7494

НАУКОВЕ ВИДАННЯ ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ДОНЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

ЗБІРНИК ВИДАЄТЬСЯ ЩОРІЧНО З 1992 РОКУ.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор

О. В. Стяжкіна, д-р іст. наук, проф.

Відповідальний секретар

І. В. Пятницькова, канд. іст. наук, доцент.

Запрошений редактор

О. Ю. Попова, канд. іст. наук.

Запрошений більд-редактор

П. Т. Кушнір, канд. іст. наук, доцент.

Члени редколегії:

д-р іст. наук, проф. А. В. Гедьо

д-р іст. наук, проф. І. М. Грідіна

д-р іст. наук, проф. Г. Г. Грінченко (ХНУ ім. В.Н. Каразіна)

д-р іст. наук, проф. П. В. Добров

д-р іст. наук, проф. Р. О. Литвиненко

Dr., Associate Professor Amy Randall
(Santa Clara University, USA)

д-р іст. наук І. С. Тарнавський

д-р іст. наук, проф. Н. Р. Темірова.

DONETSK NATIONAL UNIVERSITY

**NEW PAGES
OF DONBAS HISTORY**

VOL. 23/24

Vinnytsia, 2015

SCIENTIFIC **SP** PUBLISHER



Ukraine – Vinnytsia - Donetsk

**Присвячується світлій пам'яті доктора історичних наук,
професора Зої Григорівни Лихолобової, нашого вчителя та натхненника, засно-
вника та першого редактора «Нових сторінок історії Донбасу».**

**This book is dedicated to the memory of Dr. Zoya Lykholobova,
our teacher and inspirer, founder and first editor of
The Journal “New Pages of History of Donbass”.**

ЗМІСТ

Переднє слово ... 11

ВІЙНА

Бондарєва В. Колосар Микола Якович:

«Вот такие дела при немцах билі...» ... 13

Волошинова А. Волошинови: «І вони як

улупили тікати, оті німці...» ... 25

Гаврюшенко Л. Перестіна Зінаїда Івані-

вна: «І когда немци отступили, то кварта-

ри всі були іспорчени» ... 38

Петренко К. Іванова Олена Іванівна:

«...то займуть, то отступять, то опять

займут, то отступять» ... 52

Воронов Р. Бузивська Пелагія Іллівна:

«Пригнали туда нас и готовили нас на

расстрел, в балке ялтинской» ... 57

Бабкіна О. Гончарова Тетяна Опанасівна:

«Восемь месяцев в Попасной стоял

фронт» ... 63

Попова О. Дегерменджі Ніна Іванівна:

««Это украинка, украинка!» И маму от-

пустили вот, не расстреляли...» ...75

ПОВОЄННІ РОКИ ТА РАДЯНСЬКА СТАБІЛЬНІСТЬ

Руденко Г. Руденко Анатолій Олександр-

рович: «Сами по себе выросли... Сами по

себе...» ... 86

Паламарчук А. Кошмак Микола Кузь-

міч: «Хоч ви і діти советських паразитов,

но з голоду померти ми вам не

дамо» ... 92

Псьол К. Псьол Людмила Кирилівна:

«Каждый праздник одежда была

новая» ... 97

Гаврюшенко Л. Гаврюшенко Марія Олек-

сїївна: «В 71 году мы купили свой пер-

вый холодильник. А то всё было в пог-

реб»...101

Будовська А. Мосюк Анна Іванівна:

«Советский дефіцит: возьмем гастро-

ном...»... 115

Новиченко А. Новиченко Вероніка

Анатоліївна: «Студенческие годі» ... 117

Ярликowa О. Ярликов Дмитро Йосипо-

вич: «Поэтому молодежь и была намного

здоровее, чем в настоящее время» ... 146

До уваги авторів журналу ... 156

CONTENTS

Introduction ... 11

WAR

Bondareva V. Kolosar Mikola Yakovich: «These are the things the Germans were...» ...13

Voloshinova A. Voloshinovi...: «And as they began to run away, these Germans...» ...25

Gavryushenko L. Perestina Zinayida Ivanivna: «And when the Germans retreated, the apartments were all spoiled» ...38

Petrenko K. Ivanova Olena Ivanivna: «...then they will take, then retreat, then again take, then retreat» .. 52

Voronov R. Buzivska Pelagiya Illivna: «Drove us there and we were prepared to be shot in the Yalta cavin» ...57

Babkina O. Goncharova Tetyana Opanasivna: «There was front for eight months in Popasnaya» ...63

Popova O. Degermendzhi Nina Ivanivna: ««This is a Ukrainian, Ukrainian!» And my mother was released, wasn't shot...» ...75

THE POSTWAR YEARS AND THE SOVIET STABILITY

Rudenko G. Rudenko Anatoliy Oleksandro- vich: «We grew up by itself...By itself...» ...86

Palamarchuk A. Koshmak Mikola Kuz- mich: «Even though you are children of So- viet parasites, we will not let you die» ...92

Psol K. Psol Lyudmila Kirilivna: « The clothes were new every holiday...» ...97

Gavryushenko L. Gavryushenko Mariya Oleksiyivna: «We bought our first refrigerator in '71. Before that everything was stored in the cellar» ..101

Budovska A. Mosyuk Anna Ivanivna: «The Soviet defitcit: take a gastronome...» ...115

Novichenko A. Novichenko Veronika Ana- toliyivna: «The Studentship» ...117

Yarlikova O. Yarlikov Dmitro Yosipovich: «Therefore, young people were much healthier than currently» ...146

To Authors of The Journal ... 156